

Theologie voor het leven

Instellingsplan TUA 2024-2029

Theologische Universiteit

Apeldoorn

Inhoud

Voorwoord.....	5
Inleiding	6
Profiel	6
Context.....	6
De kerkelijke achterban.....	7
De academische gemeenschap	7
De samenleving	8
Uitdagingen	8
Ontwikkelingen in de kerkelijke achterban.....	9
Ontwikkelingen in de academische omgeving.....	9
Ontwikkelingen in de samenleving	10
Missie en visie.....	11
Missie	11
Visie	11
Kernwaarden.....	12
Ambities	13
Ambitie-1: Waardevolle wetenschap.....	13
1. Uitbreiding van de onderzoeksdomeinen	13
2. Versterking programmatische samenhang.....	14
3. Versterking van de TUA-onderzoeksgemeenschap	15
4. Bevordering (inter)nationale samenwerking in onderzoek.....	15
5. Bewaking van de kwaliteit van onderzoek en publicaties.....	16
6. Verhoging van het aantal wetenschappelijke publicaties	16
Ambitie-2: Onderzoekend onderwijs.....	16
1. Versterken van de leergemeenschap	17
2. Signaleren van en afstemmen op ontwikkelingen in het werkveld	17
3. Doorgaande reflectie op de vormgeving van het onderwijs.....	18
4. Docentprofessionalisering.....	18
5. Kwaliteit als gespreksonderwerp op alle niveaus	19
Ambitie-3: Inspirerende impact.....	19
Ambitie-4: Soepele samenwerking.....	20
Ambitie-5: Optimale organisatie	21
Nawoord	22

Voorwoord

Dit instellingsplan beschrijft hoe de TUA de komende zes jaar invulling wil geven aan haar opdracht en hoe ze daarvoor haar organisatie wil inrichten en besturen.

Het plan bouwt voort op het instellingsplan TUA 2018-2023. We noemen enkele gerealiseerde ambities daaruit:

- De uitbreiding van het onderwijsaanbod met een nieuwe masteropleiding Herbronning Gereformeerde Theologie.
- Een toename van de academische output.
- Een groeiend aantal projecten voor praktijkonderzoek ten behoeve van maatschappelijke instellingen.
- Een omvangrijke verbouwing die heeft geleid tot betere werk- en studieplekken en overlegruimten.

De inhoud van dit nieuwe plan kwam tot stand in dialoog met alle geledingen van de TUA-gemeenschap: de hoogleraren en docenten, het onderwijsondersteunend personeel, de studenten, de Raad van Toezicht, het Curatorium en andere stakeholders. In gesprekken met hen is antwoord gezocht op onder meer de volgende vragen: zijn de geformuleerde missie en visie nog passend? Wat moet er uit het oude instellingsplan behouden blijven? Welke actuele en toekomstige ontwikkelingen vragen aandacht als we de koers bepalen voor de komende zes jaar?

Dit plan vormt het uitgangspunt voor beleid voor de komende jaren. Voor de uitvoering zijn we echter ook afhankelijk van wat de tijd ons brengt. Om in te kunnen spelen op de actualiteit vertalen we de hoofdlijnen uit dit meerjarenplan daarom ieder jaar naar een jaarplan. In het bestuursverslag wordt jaarlijks verantwoording afgelegd van noodzakelijke planaanpassingen en van de realisatie. Bovenal weten we ons afhankelijk van onze God, bij wiens spreken we leven en door wiens handelen we ons laten leiden.

Het College van Bestuur,
Prof. dr. M.J. Kater
A.J. Dorst MSc

Inleiding

Profiel

De Theologische Universiteit Apeldoorn (TUA) is in 1894 opgericht door de Christelijke Gereformeerde Kerken (CGK) in Nederland. Haar opdracht is driedelig: 1. instandhouding van een opleiding voor predikanten, 2. theologische wetenschapsbeoefening en 3. theologische vorming ten behoeve van kerk en samenleving¹. In 1919 verhuisde de TUA van Rijswijk naar haar huidige locatie aan het Wilhelminapark in Apeldoorn.

Sinds 1975 is de TUA tevens een door de Nederlandse overheid erkende en bekostigde universiteit. Vanuit haar eigen karakter en identiteit geeft zij invulling aan de maatschappelijke opdracht tot het verzorgen van wetenschappelijk onderwijs, het verrichten van wetenschappelijk onderzoek en het delen van wetenschappelijke kennis in interactie met de samenleving².

Anno 2024 is de TUA uitgegroeid tot een theologisch instituut dat nationaal en internationaal een rol/taak heeft in en gewaardeerd wordt om het theologisch onderwijs en onderzoek. Ze is trots op haar gereformeerde identiteit. Haar opleidingen staan voor een grondige klassieke theologische vorming met accent op Bijbelse theologie, de beheersing van de grondtalen, de Reformatie als bron van inspiratie en de communicatie van het Evangelie in de context van nu (homiletiek, missiologie, publieke theologie). Haar wetenschappelijk onderzoek focust vooral op de Bijbelwetenschappen en de historische theologie, met name uit de tijd van de Reformatie. Zij is dienstbaar aan kerk en samenleving door onder meer cursussen die toerusting bieden aan gemeenteleden, praktijkonderzoek ten behoeve van maatschappelijke instellingen en kennisdeling in de vorm van gastpresentaties door haar docenten en hoogleraren in verschillende contexten.

Het ruime herenhuis aan het Wilhelminapark is inmiddels uitgebouwd tot een modern gebouwencomplex. Studenten, docenten en het onderwijsondersteunend personeel van de TUA vormen er een hechte (leer)gemeenschap die zich vanuit een hartelijke verbondenheid met de gereformeerde geloofstraditie wil inzetten voor de ontwikkeling en vernieuwing van een Bijbels-gefundeerde, gereformeerde theologie.

Context

De TUA voert haar opdracht uit in interactie met haar omgeving. We beschrijven die omgeving in drie – deels overlappende – cirkels: de kerkelijke achterban, de academische gemeenschap en de samenleving, waar zij deel van uitmaakt.

¹ Bestuursreglement TUA art. 2.

² VSNU (2019) Code Goed bestuur Universiteiten, pag. 9 beschikbaar op: <https://www.universiteitenvannederland.nl/gedragscodes>

De kerkelijke achterban

De TUA heeft een nauwe band met de Christelijke Gereformeerde Kerken die de TUA hebben opgericht. De synoden van de CGK dragen via het Curatorium (toezicht gereformeerd-confessioneel karakter) en Raad van Toezicht (integraal toezicht) de kerkelijke verantwoordelijkheid voor de universiteit. De TUA leidt theologen op, verricht wetenschappelijk onderzoek en verzorgt toerustingsactiviteiten voor de ongeveer 180 CGK-gemeenten in Nederland en België. Maar de kerkelijke achterban van de TUA is breder dan de CGK alleen: de TUA leidt ook studenten op uit gemeenten van andere kerkverbanden, onder andere uit gemeenten die gerekend kunnen worden tot de Gereformeerde Bond in de Protestantse Kerk Nederland, de Gereformeerde Gemeenten, de Hersteld Hervormde kerk. Daarnaast verleent de TUA diensten aan kerken en christelijke organisaties in de vorm van praktijkonderzoek en door het verzorgen van cursussen en vormingswerk voor niet-theologen.

De kerkelijke achterban wordt ook zichtbaar in tal van samenwerkingsverbanden binnen de gereformeerde gezindte. We noemen er een paar:

- Hoger Onderwijs-organisaties binnen de gereformeerde gezindte: Driestarcollege in Gouda, de Christelijke Hogeschool Ede en hogeschool VIAA te Zwolle.
- Maatschappelijke organisaties: de christelijke vakorganisatie Reformatorische Maatschappelijke Unie (RMU), de Nederlandse Patiëntenvereniging, noodhulporganisaties als ZOA.

De academische gemeenschap

Wetenschappelijk onderzoek is niet het werk van eenlingen, maar ontstaat door kritische reflectie en debat in een wijde academische gemeenschap. TUA-wetenschappers vinden die gemeenschap, behalve binnen de TUA, in tal van relaties en netwerken met collega-wetenschappers in binnen- en buitenland.

Het Nederlandse academische landschap kent naast veertien brede universiteiten verenigd in het samenwerkingsverband Universiteiten in Nederland (UNL), een netwerk van vier Nederlandse Levensbeschouwelijke Universiteiten (NLU). De TUA maakt deel uit van de NLU, maar werkt in het theologisch onderwijs en onderzoek samen met partners uit beide verbanden. De grote universiteiten hebben het voordeel van een brede inbedding van theologie, het interreligieuze gesprek en de interactie met andere wetenschappen. De kracht van de TUA ligt in de focus op en diepgaande studie van de gereformeerde theologie en traditie. Samenwerking benut de specifieke inbreng van beide samenwerkingsverbanden. Met de NLU-partners is een samenwerkingsplan opgesteld. In dit kader noemen we de onderzoeksgroep BEST (Biblical Exegesis and Systematic Theology) waarin onderzoekers van de Theologische Universiteit Utrecht (TUU) en TUA samenwerken. Daarnaast maakt de TUA deel uit van het landelijke samenwerkingsverband op het gebied van onderwijs en professionalisering, de Educatieve Levensbeschouwelijke Alliantie (ELA).

Het wetenschappelijk onderzoek en onderwijs van de TUA wordt internationaal gewaardeerd. Met verschillende theologische opleidingen in Europa, Amerika en

Azië zijn samenwerkingsovereenkomsten (Memoranda of Understanding) opgesteld. In samenwerking met deze partners worden gereformeerd theologisch onderwijs en onderzoek ontwikkeld en versterkt.

De samenleving

In haar werk is de TUA op verschillende manieren verbonden met de samenleving. In de eerste plaats is het haar missie om – behalve de kerk – ook de samenleving te dienen met haar theologie. Dit doet zij door te luisteren naar actuele levens- en zingevingsvragen vanuit onze samenleving en door het stellen van vragen bij de antwoorden waarmee men leeft. Daarnaast ook door vanuit het Woord en de gereformeerde traditie bouwstenen aan te dragen voor antwoorden anno nu. Daarnaast heeft de TUA zich ook te verhouden tot de wet- en regelgeving vanuit de overheid en de koers van de politiek. Ten slotte is ze ook afhankelijk van maatschappelijke trends en ontwikkelingen, bijvoorbeeld op de arbeidsmarkt.

Uitdagingen

De tijd waarin we leven kenmerkt zich door snelle ontwikkelingen. Voor de toekomst roepen zij soms verwachtingen op die ons voorstellingsvermogen te boven gaan: denk alleen maar aan kunstmatige intelligentie. Tegelijk zijn er ontwikkelingen die bij veel mensen somberheid en verwarring oproepen over de toekomst: klimaatproblemen, het rondzingen van complottheorieën, een toename van nepnieuws, wantrouwen in politiek en media en een tanend geloof in wetenschap. In deze paragraaf verkennen we per context ontwikkelingen die van belang zijn voor het beleid van de TUA voor de komende zes jaar.

Ontwikkelingen in de kerkelijke achterban

In de kerkelijke achterban signaleren we een aantal tegengestelde ontwikkelingen:

- *Groeiende verbondenheid*: Na een periode van verzuiling, waarin de verschillen – ook binnen de gereformeerde gezindte – veel aandacht kregen, lijkt er nu weer meer oog te zijn voor onze verbondenheid in die ene Kerk van Christus. Er is meer ruimte voor gesprek over de verschillen en voor de erkenning dat we elkaar als broeders en zusters hard nodig hebben.
- *Afnemende verbondenheid en polarisatie*: De maatschappelijke nadruk op zelfontplooiing gaat – ook binnen de kerken – soms ten koste van de intentie om zich voor langere tijd aan iets of iemand te binden. Ook de maatschappelijke trend van polarisatie gaat aan de kerken niet voorbij. Dit kan leiden tot juist een afnemende betrokkenheid op elkaar, op het kerkverband en op de kerk van Christus.
- *Toenemende individualisering*: Het proces van individualisering beperkt zich niet tot de samenleving, maar dringt ook door in de (leden van) de kerken. In steeds mindere mate weet men zich onderdeel van een groter geheel en is men bereid rekening te houden met dat grotere geheel en daaraan bij te dragen.
- *Kleiner wordende gemeenten*: Door maatschappelijke trends van secularisatie en vergrijzing, worden gemeenten kleiner en gemeenteleden gemiddeld ouder. We zien dat jongere generaties soms een grotere afstand tot de kerk ervaren en bijvoorbeeld niet meer wekelijks naar de kerk gaan. Deze ontwikkelingen hebben consequenties voor het werk van predikanten en voor de toerusting die zij nodig hebben.
- *Andere invulling van de ambten*: We nemen ook waar dat er onder christenen een afnemende interesse is voor een theologische studie. Op termijn zal dit consequenties hebben voor de werkzaamheden van de predikant en mogelijk de taakverdeling tussen ambtsdragers. In dit kader wordt in ons land de laatste jaren nagedacht over de rol van de hbo-theoloog en verschuivingen in het takenpakket van de academisch geschoolde theologen.
- *Veranderende vraag*: Bij maatschappelijke instellingen (scholen, zorginstellingen) binnen de gereformeerde gezindte is er toenemend behoefte aan theologisch geschoolde professionals voor bezinning op maatschappelijke vragen en de eigen bijdrage en identiteit daarin. Deze nieuwe doelgroepen hebben een andere vooropleiding en vragen een breder onderwijsaanbod, dan de bestaande theologieopleiding alleen.

Ontwikkelingen in de academische omgeving

De academische wereld heeft te maken met veranderend maatschappelijk vertrouwen in wetenschap. Tegelijk hebben technologische ontwikkelingen en veranderende maatschappelijke machtsverhoudingen invloed op de manier waarop onderwijs en onderzoek vormgegeven worden. We noemen enkele ontwikkelingen die voelbaar zijn in de theologie:

- *Vragen over relevantie*: Onder invloed van het maatschappelijk wantrouwen van wetenschap in het algemeen worden er ook vaker kanttekeningen geplaatst bij de relevantie van theologie als wetenschap. Zowel binnen als buiten de kerken moet het belang van wetenschappelijke theologische scholing en wetenschappelijk theologisch onderzoek vaker worden uitgelegd.

- *Minder theologische faculteiten:* In Nederland zijn de theologische faculteiten van oudsher sterk verbonden met kerkelijke richtingen. Onder invloed van teruglopende aantallen kerkleden heeft een aantal theologische faculteiten haar focus verschoven van theologie naar religiewetenschappen.
- *Inhoudelijke verschuivingen:* Theologisch onderzoek dat in het verleden gekleurd was door de eigen kerkelijke traditie heeft in het huidige theologisch landschap in Nederland meer plaats gemaakt voor een sterk interdisciplinaire wetenschappelijke benadering. In haar onderzoek naar de herbronning van de Gereformeerde theologie wordt de TUA steeds meer uniek.
- *Digitalisering:* Het onderwijs en onderzoek worden in toenemende mate gestempeld door de digitalisering. Dat vraagt om een weloverwogen inzet van ICT-middelen en -toepassingen. Ook binnen de theologische studie dienen we ons te verhouden tot bijvoorbeeld kunstmatige intelligentie. Ook dataveiligheid vraagt in toenemende mate de aandacht.
- *Democratisering van de wetenschap:* In het overheidsbeleid is 'open wetenschap' ('open science') een belangrijk thema. De bedoeling is dat de wetenschap uit haar ivoren toren komt en door toegankelijkheid en publieksbetrokkenheid beter maatschappelijk wordt ingebed. Tot nu toe ligt de nadruk vooral op het vrij toegankelijk maken van publicaties en data (open access). Open access heeft invloed op de financiering van wetenschappelijke publicaties. Samen met haar NLU-partners zet de TUA zich in om meer open access-publicaties mogelijk te maken.
- *Aandacht voor studentwelzijn:* Na signalen over afnemende geestelijke gezondheid onder studenten ten gevolge van de hoge werk- en prestatiedruk, vraagt de overheid meer aandacht voor studentenwelzijn. In het bestuursakkoord 2022 sprak de overheid over het belang van '...het vergroten van de 'sense of belonging' onder studenten op de universiteit...' De overheid financiert projecten om de werk- en prestatiedruk op universiteiten te verminderen. Niet alleen de studenten hebben daar baat bij, maar ook docenten en onderzoekers.

Ontwikkelingen in de samenleving

In onze samenleving waar de 'grote verhalen' de afgelopen decennia gewantrouwd zijn, wordt nu een toenemende behoefte gesignaleerd aan zingeving en spiritualiteit. We noemen twee ontwikkelingen:

- *Mentale druk:* In onze meritocratische samenleving wordt jonge mensen geleerd dat wie zij zijn en hoe zij zich ontwikkelen sterk worden bepaald door (inzet van) hun eigen capaciteiten en kennis. Daarin mogen geen foute keuzes worden gemaakt. Deze gerichtheid op 'het optimale uit het leven halen' kan leiden tot het stellen van zingevingsvragen, maar ook tot depressiviteit.
- *Aandacht voor inclusiviteit:* De roep om inclusie leidt aan de ene kant tot meer aandacht voor de toegankelijkheid van het hoger onderwijs, juist voor hen die daar belemmeringen in ervaren. Aan de andere kant lijkt de huidige aandacht voor inclusie en diversiteit het denken, werken en onderzoeken vanuit een weloverwogen eigen missie en visie voortdurend ter discussie te stellen.

Missie en visie

De TUA is van oorsprong een opleiding voor predikanten van de CGK. Deze band blijft richtinggevend voor ons onderwijs, maar de studie theologie aan de TUA verbreedt zich tegelijkertijd tot een opleiding voor diverse functies in kerk, onderwijs, maatschappelijke organisaties, zending en evangelisatie.

Missie

De missie van de TUA wordt samengevat in de slogan 'Denken om te dienen'. De TUA heeft als doel om door middel van academisch onderzoek en onderwijs bij te dragen aan doordenking en verdieping van de klassiek-gereformeerde theologie. We doen dat in de overtuiging dat juist deze theologiebeoefening van vitaal belang is om in de 21e eeuw dienstbaar te zijn aan kerk, wetenschap en samenleving.

Visie

De TUA verstaat haar opdracht vanuit een theologie waarin het spreken van God voorafgaat aan het menselijk spreken tot God en over Hem. Het gaat ons om God zoals we Hem kennen door Zijn relatie met de mens. De mens willen we kennen als 'mens voor Gods aangezicht'. In die relatie tussen Schepper en schepsel is 'verzoening' een centraal thema. In onze theologiebeoefening gaat het om het verkrijgen van wijsheid waarin Godskennis en zelfkennis samengaan en waarin kennis verzamelen niet losstaat van gehoorzaamheid. Kortom: in onze theologie richten we ons op wetenschap en vroomheid.

In onze visie op onderzoek en onderwijs staan drie verbindingen centraal: luisteren naar de bronnen, leven vanuit Christus en voor Gods aangezicht en leren in gemeenschap.

Luisteren

Het hart van de TUA klopt in de wetenschappelijk verantwoorde exegese van de Bijbel als unieke en gezaghebbende bron voor het beoefenen van de gereformeerde theologie. Daarom wordt op de TUA veel belang gehecht aan de kennis van de brontalen. Daarnaast worden de bronnen vanuit de katholieke-gereformeerde traditie benut om deze voor vandaag dienstbaar te maken. Theologie is allereerst receptief.

Leven

Aan de TUA is de verbinding van wetenschap en vroomheid typerend voor de wijze waarop we in deze academische gemeenschap theologie wordt beoefend. Het onderzoek stimuleert niet alleen het denken, maar is een existentiële bezigheid. Zo klinkt de taal van het hart door in wat we doordenken en onderwijzen. Het gaat om een theologie ván het leven, vóór het leven. Leven vanuit de relatie met Christus en voor Gods aangezicht is het middelpunt van waaruit het leven perspectief ontvangt. Theologie is er voor het leven.

Leren

Vanuit de TUA willen we onze kennis en wijsheid delen. Met leren bedoelen we de eenheid van ontvangen en uitdelen van kennis. Naar binnen toe vormt de TUA daartoe een academische leergemeenschap. Naar buiten toe draagt de TUA bij aan de verbondenheid met de kerken en de gemeenschappen die vanuit hun christelijke identiteit dienstbaar zijn aan de samenleving. Theologie vormt gemeenschap.

Kernwaarden

In het uitvoeren van de missie, de visie en ambities van de TUA weten we ons gedreven door een aantal kernwaarden. In deze waarden drukken we de identiteit en cultuur van onze organisatie uit:

- **bezieling**: we laten ons bezielen door en tot verwondering brengen over Gods openbaring in Zijn Woord. Het spreken van de drie-enige God is de bron van onze wijsheid;
- **betrouwbaarheid**: we laten ons leiden door de principes van wetenschappelijke integriteit (eerlijk, zorgvuldig, transparant, onafhankelijk en verantwoordelijk);
- **binding**: we weten ons door het geloof verbonden met God, met ons voorgelacht, met elkaar, de (Christelijke Gereformeerde) kerken en met de wereld waarin wij leven;
- **brongerichtheid**: we zijn ervan overtuigd dat theologie over het leven gaat, allereerst vanuit de unieke bron van de Schriften en vandaaruit vanuit de bronnen van een vitale gereformeerde traditie. Herbronning is heilzaam voor het leven.

Ambities

Bij het vertalen van het bovenstaande naar beleid laten we ons leiden door de volgende vijf ambities:

Ambitie-1: Waardevolle wetenschap

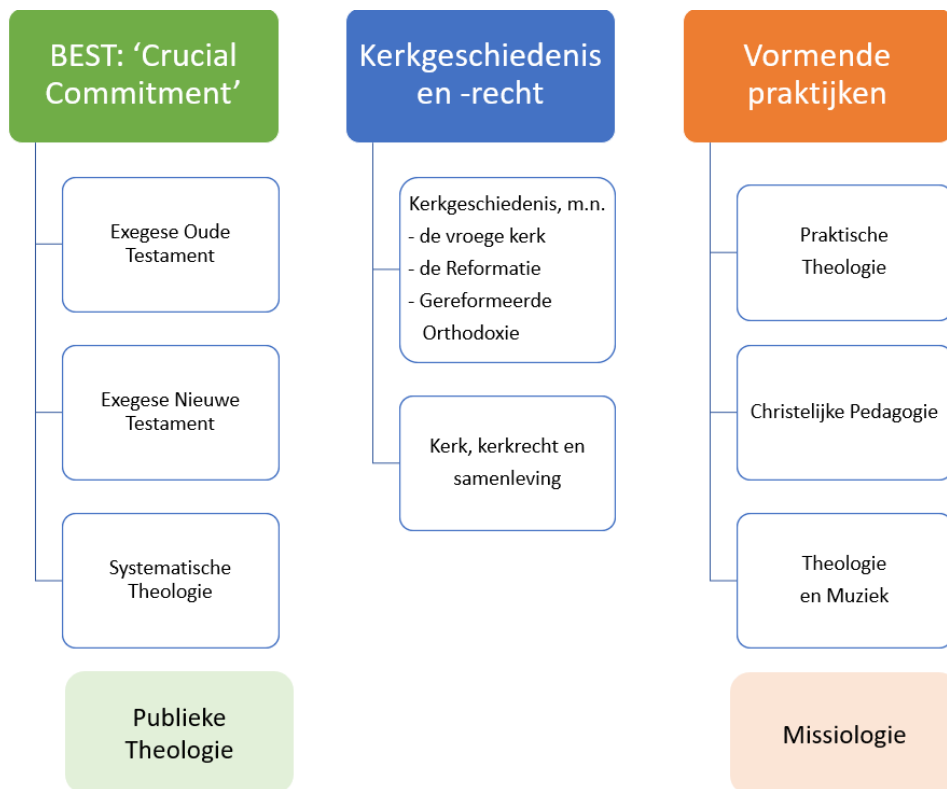
De theologische wetenschap heeft haar eigen intrinsieke waarde, zoals iedere wetenschap. Daarnaast spelen de hierboven genoemde kernwaarden een belangrijke rol in ons onderzoek. Waarde(n)vol is overigens niet alleen de inhoud, maar ook het onderzoeksproces (o.a. wetenschappelijke integriteit, samenwerking, onderzoekende houding).

Ons onderzoeksbeleid richt zich de komende jaren op:

1. Uitbreiding van de onderzoeksdomeinen
2. Versterking programmatische samenhang onderzoeksprogramma's
3. Versterking van de TUA-onderzoeksgemeenschap
4. Bevordering van nationale en internationale samenwerking in onderzoek
5. Bewaking van de kwaliteit van onderzoek en publicaties
6. Verhoging van het aantal wetenschappelijke publicaties

1. Uitbreiding van de onderzoeksdomeinen

De drie bestaande onderzoeksgroepen ontwikkelen zich verder langs eerder gekozen lijnen. In figuur 1 is een overzicht gegeven van de drie onderzoeksgroepen met hun onderzoeksdomeinen. Onderaan (in lichte kleur) worden twee nieuw te ontwikkelen domeinen weergegeven.

Figuur 1. Samenhang onderzoeksgroepen en onderzoeksdomeinen.

Onder de naam BEST (Biblical Exegesis and Systematic Theology) werken exegeten en systematisch theologen van de TUA samen met collega's van de TUU aan onderzoek onder het overkoepelende thema 'Crucial commitment' belicht vanuit de gereformeerde geloofstraditie. Hun drie onderzoeksdomeinen zijn: Exegese Oude Testament, Exegese Nieuwe Testament en Systematische Theologie.

De onderzoeksgroep 'Kerkgeschiedenis en -recht' heeft twee onderzoeksdomeinen: 1. Kerkgeschiedenis, toegespitst op de Vroege kerk, op de periode van de Reformatie en de Gereformeerde Orthodoxie, en 2. Kerk, kerkrecht en samenleving.

De onderzoeksgroep 'Vormende praktijken' richt zich op de theologische doordenking van en vanuit praktijken in de homiletiek en het christelijk onderwijs.

Het onderzoeksdomein Muziek en Theologie is recent gestart. We hebben de ambitie om verder inhoud te geven aan dit domein en mogelijkheden benutten om dit domein in de komende jaren te laten groeien tot een landelijk kenniscentrum Protestantse Kerkmuziek.

De komende jaren zullen twee nieuwe onderzoeksdomeinen worden ontwikkeld:

- *Publieke Theologie*: In dit onderzoeksdomein gaat het vooral om het theologisch doordenken van antwoorden op vragen die in de samenleving leven (zoals vragen rond schuld en schaamte, zin van het leven, de actualiteit van de leer van de erfzonde, etc.) en om vragen te stellen bij de antwoorden waarmee de samenleving leeft. Om de interactie tussen wetenschap en samenleving te bevorderen zal in samenwerking met de Christelijke Hogeschool Ede (CHE) een 'atelier Samenlevingsvraagstukken' worden gestart. In dit atelier doordenken lectoren van de CHE in samenspraak met de TUA-docent Publieke Theologie de theologische onderbouwing van projecten gericht op samenlevingsvraagstukken. De vestiging van een leerstoel Publieke Theologie wordt voorbereid.
- *Missiologie*: Er wordt gewerkt aan de verzelfstandiging van het onderzoeksdomein missiologie en het voorbereiden van een leerstoel Missiologie. Het onderzoek richt zich enerzijds op het vanuit gereformeerd perspectief verder doordenken van het concept *Missio Dei*. Daarnaast zal in praktijkonderzoek de interactie tussen theorie en praktijk gezocht worden, om zo praktijken te ijken en de theologie te verrijken.

Nieuwe onderzoeksdomeinen kunnen ook aangedragen worden door externe instanties die door middel van wetenschappelijk onderzoek willen bijdragen aan de gereformeerde theologie en bereid zijn daarvoor een bijzondere leerstoel te bekostigen. Voorwaarde is dat het onderzoeksdomein past binnen de missie en het onderzoeksbeleid van de TUA.

2. Versterking programmatische samenhang

Om de programmatische samenhang tussen de onderzoeksprogramma's te versterken wordt ingezet op:

- *een structuur van planmatig werken*: De onderzoeksgroepen schrijven per domein een meerjarenplan. De huidige plannen zijn geschreven voor de periode 2024-2029. De voortgang en bijstelling van de plannen zijn jaarlijks onderwerp van gesprek tussen de leider van de onderzoeksgroep en het College van Bestuur (CvB).
- *momenten van afstemming* tussen de onderzoeksgroepen: er worden jaarlijks TUA-breed onderzoeksdagen georganiseerd waarop de onderzoeksgroepen elkaar informeren, kritisch bevragen, afstemmen en zoeken naar overkoepelende thema's voor samenwerking.
- *samenwerken op overkoepelende thema's*: Om de samenhang meer zichtbaar te maken wordt bewust gezocht naar overkoepelende thema's. Als eerste gezamenlijk project is gekozen voor het project 'Dood, sterven en troost' (*ars moriendi*) waar alle onderzoeksgroepen aan zullen bijdragen. Er is een projectgroep benoemd die hieraan leiding gaat geven.

3. Versterking van de TUA-onderzoeksgemeenschap

We willen dat de onderzoekers binnen de TUA – nog meer dan nu – een leergemeenschap vormen waar beginnende onderzoekers kunnen leren. Ervaren onderzoekers delen er hun kennis en blijven zich zelf ontwikkelen. Een plek ook waar onderzoeksplannen en onderzoeksresultaten kritisch bevestigd en bediscussieerd worden. Om dit te bereiken geven we bewust aandacht aan:

- *het creëren van momenten voor ontmoeting*, uitwisseling en debat, zoals op de hierboven beschreven onderzoeksdagen,
- *het faciliteren van gezamenlijke projecten*, zoals het hierboven beschreven project 'Dood, sterven en troost (*ars moriendi*)',
- *de jaarlijkse Graduate Week voor promovendi*: Deze week moet hét jaarlijkse moment worden voor promovendi en andere onderzoekers die aan de TUA verbonden zijn om te netwerken en in gesprek te gaan over elkaars onderzoek.

4. Bevordering (inter)nationale samenwerking in onderzoek

We vinden het belangrijk dat TUA-onderzoekers participeren in een nationaal en internationaal netwerk van wetenschappers op het terrein van hun onderzoeksgebied. Daarom faciliteren en bevorderen we samenwerking met externe partners:

- We zetten binnen de onderzoeksgroep BEST de bestaande samenwerking met de TUU voort.
- Op thema's zoeken we samenwerking met collega-onderzoekers van de NLU-partners en UNL-partners.
- We versterken de samenwerking met buitenlandse universiteiten waarmee we een memorandum van overeenstemming (Memorandum of Understanding: MoU) hebben afgesloten.
- We zetten de Europese samenwerking op het gebied van een gedeelde infrastructuur voor onderzoek religie studies in het RESILIENCE consortium voort.
- We continueren de samenwerking met het Hersteld Hervormd Seminarie (HHS), gevestigd aan de Faculteit Religie en Theologie van de Vrije Universiteit Amsterdam, binnen het Research Center Puritanism and Piety

(ReCePP). Vanuit dit centrum wordt onderzoek gedaan naar vroomheidsbewegingen in de vroegmoderne tijd (1500-1800) in samenwerking met Research Centers van onder meer het Puritan Reformed Theological Seminary (PRTS) in Grand Rapids en het Hapdong Theological Seminary in Zuid-Korea.

5. Bewaking van de kwaliteit van onderzoek en publicaties

We willen sturen op de kwaliteit van het onderzoek aan de TUA door:

- *kwaliteit te definiëren*: duidelijke eisen stellen aan de kwaliteit van onderzoeksplannen en publicaties. Naast de uitgangspunten van wetenschappelijke integriteit gaat het daarbij bijvoorbeeld om relevantie van de bijdrage voor wetenschap, kerk of maatschappij, verantwoording vanuit de gereformeerde theologie en kritische evaluatie door ervaren wetenschappers ('peer review');
- *kwaliteit jaarlijks te evalueren*: in de gesprekken met onderzoeksleiders wordt de kwaliteit van onderzoeksplannen en publicaties jaarlijks besproken;
- *ruimte te geven voor verschillen*: het versterken van de mogelijkheid tot diversificatie waarbij de sterke kanten van de onderzoeker benut worden (zie rapport 'Erkennen en waarderen'³);
- *het Graduate Program voor promovendi verder te professionaliseren*: een begeleidingsprogramma dat niet vrijblijvend is en promovendi grondig toerust op het gebied van methodologie, onderzoeksvaardigheden en onderzoeksethiek.

6. Verhoging van het aantal wetenschappelijke publicaties

Na de opstartfase van de onderzoeksprogramma's 2024-2029 verwachten we dat er in de komende jaren meer onderzoekspublicaties zullen verschijnen van de verschillende onderzoeksgroepen. We willen de productiviteit van de onderzoeksgroepen de komende jaren faciliteren door

- *meer onderzoekstijd* in te ruimen in het takenpakket van de onderzoekers. We willen dit onder meer bereiken door een andere indeling van het jaarrooster (project Slimmer Collegejaar; zie volgende pagina), waardoor er langere collegevrije periodes ontstaan die meer focus op onderzoek mogelijk maken. Daarnaast willen we onderzoeksleiders stimuleren gebruik te maken van een sabbatical van een half jaar waarin gewerkt kan worden aan een door het CvB goedgekeurd project uitlopend op een publicatie,
- *het faciliteren van publicaties* in de eigen internationale publicatiereeks 'Contextual Studies in Theology'.

Ambitie-2: Onderzoekend onderwijs

Met de woordcombinatie 'onderzoekend onderwijs' benadrukken we twee dingen: we willen onderwijs aanbieden dat activeert en bij studenten nieuwsgierigheid en een onderzoekende houding oproept. Daarnaast verwijst de titel naar de hechte verbinding tussen onderzoek en onderwijs die we voor ons zien. We willen graag dat docent-onderzoekers in het onderwijs wetenschap dichtbij brengen door de

³ <https://www.nwo.nl/erkennen-en-waarderen>

studenten mee te nemen in de vragen en ontdekkingen uit hun eigen onderzoek en inbreng van studenten te verwerken in dat onderzoek.

Ons onderwijsbeleid richt zich de komende jaren op:

1. versterken van de leergemeenschap;
2. signaleren van en afstemmen op ontwikkelingen in het werkveld;
3. doorgaande reflectie op de vormgeving van het onderwijs;
4. docentprofessionalisering;
5. kwaliteit als gespreksonderwerp op alle niveaus.

1. Versterken van de leergemeenschap

Naast het formele leren door middel van een doordacht curriculum, geloven we in de kracht van het informele leren in relaties. Denk aan de relatie meester-gezel. Als TUA-gemeenschap willen we een leergemeenschap zijn met sterke relaties, waarin de drieslag van onze visie 'luisteren en leren, luisteren en leven en leren en leven' tot uitdrukking kan komen.

Binnen de gemeenschap willen we ontmoetingen faciliteren door onder meer:

- *ruimte*: in ons gebouw fysiek ruimte te scheppen voor ontmoeting, in onze gemeenschapsruimte, in en rond de aula bij de weekopening, en door de locatie van werkplekken voor studenten en docenten,
- *tijd*: tijd in te ruimen om goed te luisteren en mee te denken met onze studenten in het pastoraat en mentoraat,
- *samenwerken*: studenten, docenten en ondersteunend personeel gezamenlijk verantwoordelijkheid te geven in commissies en projectgroepen,
- *inspiratie en gesprek*: rondom inhoudelijke thema's inspirerende bijeenkomsten te organiseren, die uitnodigen tot gesprek.

2. Signaleren van en afstemmen op ontwikkelingen in het werkveld

Voor ons onderwijsaanbod blijven we ons bezinnen op wat afgestudeerden in verschillende werkvelden in deze tijd nodig hebben om hun werk te kunnen doen. Naast dat van de gemeentepredikant, gaat het onder meer om het werkveld van de missionair werker, de godsdienstleraar, de kerkelijk werker, de bijbelvertaler en de geestelijk verzorger. We willen dit doen door:

- actief te luisteren naar de inbreng van vertegenwoordigers uit de verschillende werkvelden,
- onze alumni te bevragen op hun ervaringen in het werkveld,
- signalen uit ons netwerk over de behoefte aan nieuw onderwijsaanbod dat past binnen onze missie serieus te onderzoeken. Bijvoorbeeld signalen van buitenlandse partners die aangeven dat er behoefte is aan een Engelstalige online variant op de Nederlandstalige masteropleiding Herbronning Gereformeerde Theologie,
- waar nodig de eindtermen van de verschillende opleidingen opnieuw te formuleren, bijbehorende leerinhouden aan te passen en eventueel mogelijkheden te creëren om aanvullend vakken te volgen bij een andere instelling.

3. Doorgaande reflectie op de vormgeving van het onderwijs

Bij de vormgeving van ons onderwijs willen we met name oog houden voor de balans tussen activiteit (werkdruk) en rustmomenten. Vanwege zorgen over de werkdruk van studenten en docenten in het Hoger Onderwijs, subsidieert de overheid het project 'Slimmer Collegejaar'. De TUA neemt deel aan dit project. In dit kader willen we vanaf 2025 een nieuw curriculum invoeren, te beginnen bij de bacheloropleiding. Herziening van het mastercurriculum volgt aansluitend. Het doel is om:

- door heroverweging en herformulering van de *eindtermen* opnieuw prioriteiten te stellen in het onderwijsaanbod,
- door het creëren van grotere *onderwijseenheden* meer focus in de studie te brengen en versnippering van de aandacht tegen te gaan,
- door het *jaarrooster* anders in te delen meer roostervrije weken te plannen, die ruimte bieden voor eigen invulling door de student,
- door een integraler *toetsprogramma* de studielast te verminderen en het leerproces beter te ondersteunen met feedback en formatieve toetsing,
- waar mogelijk en nodig het gebruik van de *elektronische leeromgeving* te optimaliseren.

Op langere termijn willen we ook andere onderdelen van het curriculum opnieuw doordenken, zoals:

- het versterken van de link met de praktijk in de bachelor,
- in de masterfase de gemeentestage van admissiale studenten eerder een plaats geven in het curriculum. Dit vergroot de mogelijkheid om studenten al vroeger in hun studie zicht te geven op de praktische invulling van hun toekomstige ambt.
- het beter toegankelijk maken van de minor-onderwijsprogramma's die de TUA aanbiedt via NOSTER (Netherlands School for Advanced Studies in Theology and Religion). Deze zijn bestemd voor externe studenten om ze kennis te laten maken met de gereformeerde theologiebeoefening in diverse religieuze contexten en in diverse maatschappelijke en professionele praktijken.

4. Docentprofessionalisering

Goed onderwijs staat of valt met bekwame en inspirerende docenten. Op vier manieren willen we onze docenten toerusten voor hun onderwijstaken en ondersteunen in hun professionele ontwikkeling:

- *basiskwalificatie onderwijs*: door een leer- en intervisietraject en portfolio ontwikkeling in het kader van de basis kwalificatie onderwijs (BKO) voor alle docenten en wetenschappelijk medewerkers met een onderwijstaak. Hiermee sluiten we aan bij de landelijke kwalificatie-eisen van UNL voor universitair docenten,
- *toerusting Examencommissie*: leden van de Examencommissie willen we – door middel van scholing intern of extern – ondersteunen in de ontwikkeling van hun toetsexpertise en kennis van wet- en regelgeving met betrekking tot het Hoger Onderwijs.
- *doorgaande professionalisering*: voor het doorgroeien als docent na het behalen van hun basiskwalificatie onderwijs willen we een programma bieden

van bijscholing, intervisiegroepen en regelmatig feedback van een seniordocent op een bijgewoond college,

- *senior kwalificatie onderwijs en onderwijsspecialist*: in het kader van het project 'Erkennen en waarderen'⁴ willen we docenten loopbaanperspectief geven en hen in de gelegenheid stellen hun senior onderwijs kwalificatie te behalen en zich desgewenst verder te ontwikkelen tot specialist onderwijs.

5. Kwaliteit als gespreksonderwerp op alle niveaus

In de Nederlandse Studenten Enquête wordt door de TUA-studenten de kwaliteit van onderwijs en toetsing zeer hoog gewaardeerd. Om dit zo te houden willen we de kwaliteitsborging op alle niveaus in de organisatie versterken door:

- *heldere kwaliteitsdoelen, plannen en beschrijvingen*: Op grond van de evaluaties worden kwaliteitsdoelen en verbeterpunten beschreven en in een plan uitgewerkt. Verantwoordelijkheden met betrekking tot kwaliteit zijn duidelijk en iedereen beschikt over relevante instructies, protocollen en formulieren;
- *een open kwaliteitscultuur te bevorderen*: Hiermee bedoelen we een cultuur waarin kwaliteit belangrijk gevonden wordt en waarin het gewoon is om met elkaar over kwaliteit in gesprek te gaan;
- *kwaliteitsgesprekken op alle niveaus*: Kwaliteit wordt systematisch gemonitord en geëvalueerd. De resultaten zijn een vast agendapunt in het jaargesprek tussen leidinggevende en medewerker.

Ambitie-3: Inspirerende impact

Naast ons werk voor wetenschap en academisch onderwijs, willen we nadrukkelijk ook bijdragen aan kerk en samenleving. Dit wordt ook valorisatie genoemd. Vanuit de gereformeerde theologie willen we inspireren en waarde toevoegen om levens en relaties in kerk en samenleving richting en betekenis te geven.

We willen dit de komende jaren nog meer doen. Voorbeelden:

- *Project 'Atelier Samenlevingsstukken'*: Dit project is recent gestart in samenwerking met de CHE. Vanuit de gereformeerde theologie willen antwoorden zoeken op vragen uit de samenleving en bronnen beschikbaar maken voor het gesprek hierover.
- *Toerustingsactiviteiten gemeenteleden*: TUA-docenten gaan voor in de kerken en verzorgen lezingen ten behoeve van de kerken (o.a. Vormingscursus), maar zijn ook actief op andere plaatsen in de samenleving (via podcasts, opiniestukken, studentenverenigingen en andere fora).
- *Toegankelijke publicaties in dagbladen en blogs*: de TUA-theologen worden aangemoedigd om – nog meer dan al gebeurt – theologische vragen uit

⁴ Zie Position paper VSNU, NFU, KNAW, NWO (2019) 'Ruimte voor ieders talent; naar een nieuwe balans in het erkennen en waarderen van wetenschappers' beschikbaar op: <https://recognitionrewards.nl/> en paper NLU (z.j.) 'Visie van de NLU commissie 'Erkennen en Waarderen'' beschikbaar via: <https://www.tua.nl/assets/admin/plugins/kcfinder/upload/files/v2-visie-op-de-ideale-universiteit-van-de-nlu-commissie-erkennen-en-waarderen-def.pdf>.

kerken en samenleving in de media aan de orde te stellen en handvatten te bieden hoe daar mee om te gaan.

- *Kennisdelen op het gebied van online didactiek*: de TUA draagt bij aan het online trainen van docenten van verschillende universiteiten in het netwerk Virtual Exchanges in Religious Euro-African Dialogue (VEREAD).
- *Bijdragen van docenten en hoogleraren in raden van advies en raden van toezicht*: verschillende van onze docenten en hoogleraren hebben zitting in een raad van advies of een raad van toezicht.
- *Boeken, podcasts, conferenties en studiedagen*: de TUA-theologen schrijven boeken voor het grote publiek, werken mee aan podcasts waar theologie bruikbaar wordt gemaakt voor de gewone man/vrouw. Zij organiseren conferenties en studiedagen voor het gewone publiek.
- *Permanente Educatie Predikanten (PEP)*: PEP is een programma voor de doorgaande professionele ontwikkeling van predikanten en andere (theologische) professionals. We willen het aanbod voor dit programma inhoudelijk versterken en meer cursussen aanbieden over meer diverse onderwerpen. Ook zal gewerkt worden aan het vergroten van de bekendheid van het aanbod.

Ambitie-4: Soepele samenwerking

Goed samenwerken is belangrijk binnen de TUA-gemeenschap. Maar ook in de werkrelaties met externe partners willen we de kwaliteit van de samenwerking aandacht geven.

Met 'soepele samenwerking' bedoelen we samenwerking die goed is afgestemd, efficiënt is ingericht en rust op wederzijds vertrouwen. Om dit te bereiken willen

we een toegankelijke en betrouwbare partner te zijn, heldere doelen stellen, onze grenzen bewaken en goede afspraken maken.

We geven de komende jaren nadrukkelijk aandacht aan de samenwerking met:

- *kerken en kerkleden* over de volle breedte van de CGK. Dat doen we onder andere door hen periodiek te informeren over het onderzoek en onderwijs op de TUA via o.a. nieuwsbrieven, *TUA Connect*, sociale media en het organiseren van een TUA-dag. Daarnaast onderhouden we contact met de ambassadeurs in de verschillende gemeentes en zoeken naar mogelijkheden om het aantal ambassadeurs uit te breiden. Ook willen we een relatiemanager aanstellen om de contacten tussen de kerken en de kerkelijke achterban te versterken.
- *Nederlandse academische instellingen op gebied van theologie en religiestudies*, zoals de Protestantse Theologische Universiteit (PThU), Theologische Universiteit Utrecht (TUU), faculteit Religie en Theologie van de Vrije Universiteit (VU), het Hersteld Hervormd Seminarie (HHS) en het Cornelis Graafland Centrum van de Gereformeerde Bond (GB): we houden contact op bestuurlijk niveau en ondersteunen elkaar in de vorm van gastcolleges etc. en in samenwerkingsprojecten op het gebied van onderzoek en onderwijs.
- *maatschappelijke organisaties*, zoals RMU, Nederlands Patiënten Vereniging (NPV) en noodhulporganisatie Zuid-Oost Azie (ZOA): door kennis uit te wisselen, netwerken te delen en gezamenlijk onderzoek op te zetten die bijdragen aan onze missie.
- *partners in de Educatieve Levensbeschouwelijke Alliantie (ELA)*: met ELA-partners werken we samen aan het terugdringen van het lerarentekort in het middelbaar onderwijs. De TUA levert met name een bijdrage aan de kennisontwikkeling en het definiëren van normatieve professionaliteit voor de werving en opleiding van leraren.
- *partners internationaal*: in het netwerk van gereformeerde theologische universiteiten in Europa, in het RESILIENCE consortium en in diverse partnerrelaties met wie we Memorandi of Understanding hebben afgesloten.

We staan open voor nieuwe samenwerkingsprojecten, waar we vanuit onze missie aan bij kunnen dragen.

Ambitie-5: Optimale organisatie

De komende jaren willen we doorgroeien naar een professionele organisatie die de primaire taken onderzoek, onderwijs en valorisatie optimaal ondersteunt. Tegelijk willen we een organisatie zijn waar medewerkers, studenten en gasten gezien worden en zich thuis voelen. De organisatie is voor ons optimaal als er een goed evenwicht is tussen taakgerichtheid en relatiegerichtheid.

Voor de komende jaren hebben we plannen op het gebied van:

- *de structuur van de organisatie*: we willen extern advies inwinnen voor de verbetering van de structuur van en processen in onze organisatie,

- *de inrichting van het gebouw*: na de recente verbouwingen willen we de inrichting optimaliseren, zodat er meer ruimte komt voor ontmoeting (denk aan de mensa en de tuin) en er betere toegang is tot ICT-voorzieningen,
- *de bibliotheek*: we willen de (digitale) collectie verder uitbreiden ten behoeve van onderzoek en onderwijs. De collectie is goed doorzoekbaar via onder meer Worldcat en de Digital Theological Library. De nauwe samenwerking met andere theologische bibliotheken, waaronder die van de TUU, wordt voortgezet. Op het gebied van het publiceren in open access en de opslag van onderzoeksdata gaat de bibliotheek meer ondersteuning geven.
- *duurzaamheid*: we willen beleid ontwikkelen om de ecologische voetafdruk van de TUA te verkleinen,
- *PR- en communicatiebeleid*: in nauwe samenhang met dit Instellingsplan zullen we het PR- en communicatiebeleid updaten,
- *financiering en fondswerving*: de financiering van de organisatie en van nieuwe plannen vraagt voortdurend aandacht. Graag willen we de komende jaren een krachtig fonds ontwikkelen dat kan voorzien in beurzen voor studenten. Hiervoor willen we kerken, stichtingen, bedrijven en particulieren benaderen.

Nawoord

Dit nieuwe Instellingsplan geeft richting aan veranderingen die nodig zijn om ons – met de kennis van nu – optimaal voor te bereiden op de reis naar 2029.

We hopen hiermee inzicht gegeven te hebben in onze uitgangspunten en ambities. Door de plannen te expliciteren, laten we ook weten waarop wij aanspreekbaar willen zijn voor de komende jaren.

Behalve een plan hebben we ook een droom voor de TUA in 2029 die ons inspireert. We delen hem in het kader hieronder.

Tenslotte: Dromen en plannen zijn belangrijk, maar ze zijn niet maakbaar. We weten niet wat we onderweg tegen zullen komen. Daarom dragen we het werk van de TUA op aan de zorg van de Heere en vragen om zijn zegen erover.

Wie in 2029 de TUA binnenwandelt...

- *Komt in een omgeving waarin ieder zich welkom voelt. Dat is meer dan de kleinschalige huiselijkheid; het gaat om 'oog voor elkaar' in een leergemeenschap die ook een leefgemeenschap wil vormen.*
- *Bemerkt dat er een levendige studentenpopulatie is ten dienste van ieder die zich wil verdiepen in de beoefening van gereformeerde theologie die katholiek van karakter is.*
- *Constaateert dat: het onderzoek:*
 - *Het onderzoek binnen de drie onderzoeksprogramma's vruchtbaar is geweest. Dat geldt een voldoende aantal publicaties van goede kwaliteit, maar meer nog de theologische bezinning die de gereformeerde theologiebeoefening verrijkt heeft. Daarnaast heeft dit onderzoek zich vertaald in een delen van onze kennis met kerk en samenleving.*

- *Het onderzoek als geheel in de loop van de jaren een duidelijker focus gekregen heeft.*
- *Er meer samenwerking gekomen is tussen de drie onderzoeksprogramma's en de tien onderzoeksdomeinen mede door een duidelijke positionering van de beleidsmedewerker onderzoek en de stimulerende rol vanuit het CvB.*
- *Ervaart dat het onderwijs:*
 - *Gegeven wordt door docenten die hun vak beheersen en het onderwijsproces inrichten met het oog op 'ambachtelijke' vorming waarin wetenschap fundamenteel en praktisch gestalte krijgt in een meester-gezel-verhouding.*
 - *Gegeven wordt op een manier waarbij digitale mogelijkheden benut worden als voorbereiding op de fysieke ontmoetingen – de kern van ons onderwijs- waarbij deze ontmoetingen vooral het wetenschappelijk gesprek dienen over reeds bestudeerde stof of reeds gemaakte opdrachten.*
- *Weet zich omringd door een professionele organisatie van ondersteuning van de onderzoeks- en onderwijsprocessen.*
- *Loopt een gebouw binnen dat ingericht is op onze onderzoeks- en onderwijsvisie.*

